Uroczystości upamiętniające ofiary systemów totalitarnych z lat 1939-1956 – Białystok, 15 października

W dniu 15 października br. w Areszcie Śledczym w Białymstoku odbyły się uroczystości upamiętniające miejsce pamięci ofiar dwóch systemów totalitarnych - sowieckiego oraz nazistowskiego. Badania nad ofiarami, więzionymi i represjonowanymi, pomordowanymi przez Sowietów, Niemców i rodzimych komunistów w więzieniu w Białymstoku w latach 1939-1956 od lat są przedmiotem badań historyków IPN.

Do realizacji tego upamiętnienia doszło na skutek podpisania jesienią 2017 r. umowy przez dyrektora białostockiego oddziału IPN dr. hab. Piotra Kardelę, dyrektora Aresztu Śledczego płk. Wojciecha Prażmowskiego oraz dyrektora Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej płk. Piotra Kondraciuka. W dwóch pomieszczeniach w piwnicach aresztu (jedno z nich było miejscem wykonywania wyroków śmierci) przedstawiono instalację artystyczną autorstwa dr. hab. Andrzeja Dworakowskiego prof. Politechniki Białostockiej. Na niewielkiej powierzchni przedstawiono listy skazanych na karę śmierci przez WSR, wybrane dokumenty, fotografie skazanych oraz zdjęcia z ekshumacji i artefakty m. in. łuski, guziki, monety, dewocjonalia. Poświęcenia miejsca pamięci dokonali jego Ekscelencja ksiądz Arcybiskup Tadeusz Wojda oraz Jego Ekscelencja Arcybiskup Jakub.

Na uroczystości otwarcia miejsca upamiętnienia Ofiar Systemów Totalitarnych w latach 1939-1956 przybyło liczne grono zaproszonych gości, w tym przede wszystkim rodziny ofiar. W wydarzeniu wziął udział m. in. minister nauki i szkolnictwa wyższego Jarosław Gowin, który podkreślił, iż wydarzenie ma na celu upamiętnienie setek ofiar ludobójczych zbrodni. Dodał, że powinniśmy pamiętać i czcić każdą z tych osób zbiorowo i indywidualnie. Dyrektor Biura Upamiętnienia, Walk i Męczeństwa IPN Adam Siwek odczytał list prezesa IPN skierowany do uczestników uroczystości, w którym dr Jarosław Szarek zaznaczył, iż upamiętnienie tego miejsca to spłata długu zaciągniętego wobec tych, którzy nie doczekali wolności, a pozostali wierni Bogu i Ojczyźnie. W imieniu ofiar rodzin pomordowanych do zebranych przemówił Jerzy Rybnik – syn płk. Aleksandra Rybnika, który od lat poszukuje szczątków ojca. Dr Jarosław Schabieński naczelnik OBUWiM IPN omówił zarys i kalendarium prac ekshumacyjnych w areszcie, przedstawił osoby z IPN oraz wolontariuszy, którzy przyczynili się do finalizacji całego przedsięwzięcia. O historii tego miejsca opowiedział Piotr Łapiński - pracownik oddziału IPN w Białymstoku. W godzinach wieczornych miejsce upamiętnienia odwiedził minister obrony narodowej Mariusz Błaszczak, który w asyście wojewody podlaskiego Bohdana Paszkowskiego złożył kwiaty pod tablicą z listą skazanych na karę śmierci przez WSR.

Spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem mediów. Poniżej relecje:

https://www.bstok.pl/uroczyste-otwarcie-miejsca-upamietnienia-ofiar-systemow-totalitarnych-na-terenie-aresztu-sledczego-w-bialymstoku/

http://www.radio.bialystok.pl/wiadomosci/index/id/160848

http://www.bialystokonline.pl/bialostocki-areszt-ma-izbe-pamieci-to-miejsce-ktore-uhonoruje-zabite-tam-ofiary,artykul,108295,1,1.html

http://bialystok.wyborcza.pl/bialystok/7,35241,24047109,przerwane-zycie-w-piwnicy-bialostockiego-wiezienia-izba-pamieci.html

http://akadera.bialystok.pl/2018/10/15/izba-pamieci-ofiar-totalitaryzmu-hitlerowskiego-i-sowieckiego-w-areszcie-sledczym/

http://www.radiomaryja.pl/informacje/bialystok-w-areszcie-sledczym-otwarto-izbe-pamieci-ofiar-systemow-totalitarnych/

Uczestnicy uroczystości

Zarys i kalendarium prac ekshumacyjnych w areszcie omówił dr Jarosław Schabieński

Poświęcenie miejsca pamięci przez jego Ekscelencję księdza Arcybiskupa Tadeusza Wojdę oraz jego Ekscelencję Arcybiskupa Jakuba.

Kwiaty złożył minister nauki i szkolnictwa wyższego Jarosław Gowin

Kwiaty złożyli: minister obrony narodowej Mariusz Błaszczak oraz wojewoda podlaski Bohdan Paszkowski

Minister obrony narodowej Mariusz Błaszczak, wojewoda podlaski Bohdan Paszkowski oraz poseł Jacek Żalek oglądają ekspozycję w podziemiach Aresztu Śledczego

O historii miejsca pamięci opowiedział Piotr Łapiński

Listy skazanych na karę śmierci